

ВІДГУК

рецензента на дисертаційну роботу

Шпак Юлії Валеріївни

на тему: **«Правове регулювання діяльності центрів надання адміністративних послуг»**, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Відгук складено за результатами всебічного вивчення дисертаційної роботи, проаналізованих наукових публікацій здобувачки, які репрезентують основні положення дослідження, та офіційних документів, що засвідчують практичне впровадження результатів у діяльність органів публічної адміністрації.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Юлії Валеріївни Шпак обумовлюється комплексом об'єктивних чинників, що зумовлюють необхідність докорінної трансформації публічного управління в Україні на засадах сервісної орієнтації та належного врядування. Сучасні виклики, пов'язані з децентралізаційною реформою, загальносвітовими тенденціями цифровізації адміністративних процесів, а також впровадженням правового режиму воєнного стану, істотно змінили підходи до організації надання адміністративних послуг, поставивши на перший план завдання підвищення їх якості, доступності й безпеки.

В умовах, коли ефективність функціонування центрів надання адміністративних послуг безпосередньо впливає на реалізацію основоположних прав громадян та рівень довіри до публічної влади, питання удосконалення правових засад їх організації набуває особливого значення. Наявні у правовому регулюванні прогалини та колізії – зокрема щодо визначення правового статусу ЦНАПів як суб'єктів публічного сервісу, процедур взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг, стандартизації організаційних моделей та закріплення єдиних сервісних стандартів – потребують наукового осмислення й системного вирішення.

Аналізуючи ступінь актуальності дослідження, слід зазначити, що авторці вдалося комплексно та методологічно виважено охопити ключові проблеми правового регулювання діяльності ЦНАПів, продемонструвавши глибоке розуміння їхньої інституційної ролі у системі публічної адміністрації. Дослідження вирізняється високим рівнем теоретичного й методологічного опрацювання проблематики, логічно структурованим викладом результатів та спрямованістю на розв'язання актуальних правозастосовних проблем.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується міцною теоретичною та методологічною базою дослідження. Дисертантка здійснила критичний аналіз і узагальнення наукових праць вітчизняних учених, а також провела комплексне вивчення норм чинного законодавства України у сфері надання адміністративних послуг, що дозволило виявити основні суперечності та проблемні зони правового регулювання та обґрунтувати авторське бачення ефективної моделі функціонування центрів надання адміністративних послуг в умовах сучасних викликів.

Наукова новизна положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації. За результатами проведеного аналізу, у дисертації Шпак Ю.В. полягає у комплексному теоретико-правовому обґрунтуванні інституційної природи та правових засад функціонування центрів надання адміністративних послуг як складових системи публічної адміністрації України в умовах децентралізації, цифрової трансформації та кризових викликів. У роботі вперше на підставі міждисциплінарного підходу здійснено системне дослідження правового статусу ЦНАПів, їх організаційної моделі та нормативного забезпечення, що дало змогу визначити низку нових теоретичних положень, висновків та практичних рекомендацій, які мають істотне значення для розвитку національної доктрини адміністративного права та вдосконалення законодавства у сфері публічних сервісів.

Зокрема, до найбільш значущих елементів наукової новизни роботи належать наступні. Уточнено поняття та адміністративно-правовий статус ЦНАПів, що пропонується розглядати як інтегральну юридичну конструкцію, яка відображає їх інституційне положення в системі публічного управління та визначає обсяг, зміст і характер їх участі в реалізації функції держави щодо забезпечення права громадян на адміністративні послуги. Запропоновано власне визначення діяльності ЦНАП, як комплексної, нормативно врегульованої сукупності організаційно-правових, інформаційних і технічних заходів, реалізованих через єдину інституційну платформу на засадах законності, прозорості, доступності та орієнтованості на потреби громадян. Сформульовано та обґрунтовано концепцію стійкості ЦНАП у кризових ситуаціях, що полягає у збереженні функціональної спроможності надавати адміністративні послуги навіть за умов воєнного стану чи надзвичайних ситуацій, із визначенням пріоритетних правових та організаційних заходів забезпечення такої стійкості.

Вперше системно узагальнено та критично проаналізовано сучасні організаційні моделі ЦНАПів (у тому числі інституційну модель діяльності Департаменту (Центру) надання адміністративних послуг м. Києва), запропоновано підходи до типізації та поширення інноваційних практик у малих громадах з урахуванням їх кадрових і ресурсних можливостей. Удосконалено положення щодо інтеграції цифрових сервісів у діяльність ЦНАП, сформульовано пропозиції законодавчого та підзаконного рівня щодо розширення онлайн-послуг, забезпечення електронного документообігу та взаємодії з єдиними державними реєстрами. Систематизовано проблеми нормативно-правового регулювання діяльності адміністраторів ЦНАП та їх взаємодії з суб'єктами надання адміністративних послуг, сформульовано пропозиції щодо законодавчого закріплення обов'язків таких суб'єктів та посилення відповідальності за порушення регламентів взаємодії.

Важливим є також прикладне значення отриманих результатів, які можуть бути використані у законотворчій та нормотворчій діяльності для

вдосконалення законодавства та підзаконного регулювання у сфері надання адміністративних послуг; у практиці органів публічної адміністрації – під час розробки та реалізації внутрішніх регламентів, локальних актів і стандартів діяльності центрів надання адміністративних послуг, їх адаптації до умов воєнного стану та кризових ситуацій; у роботі органів місцевого самоврядування – з метою впровадження інноваційних моделей організації ЦНАПів та підвищення якості обслуговування населення; у науково-дослідній діяльності – для подальших теоретичних і прикладних досліджень з проблем правового регулювання публічних сервісів; а також в освітньому процесі закладів вищої освіти – під час підготовки фахівців у галузі права та публічного управління. Отже, напрацьовані у дисертації висновки й рекомендації становлять вагоме підґрунтя як для удосконалення правової доктрини, так і для забезпечення якісного надання адміністративних послуг на практиці.

Таким чином, дисертація містить низку теоретичних і практичних результатів, що у своїй сукупності становлять нове слово у вітчизняній науці адміністративного права, спрямоване на підвищення ефективності й стабільності діяльності центрів надання адміністративних послуг як ключових елементів сервісної держави.

Структура та зміст дисертаційної роботи. Дисертація Шпак Юлії Валеріївни логічно структурована, методологічно обґрунтована та системно розкриває правові засади діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні, а також формулює пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання та організаційно-правових моделей їх функціонування. Робота складається з анотації (українською та англійською мовами), вступу, де визначено актуальність, наукову новизну, мету та завдання дослідження, трьох розділів з висновками до кожного, загальних висновків, списку використаних джерел (195 найменувань) та додатків із документами, що підтверджують апробацію та впровадження результатів дослідження в практику.

У вступі визначено мету дослідження – комплексне теоретико-правове обґрунтування, аналіз правових та організаційних засад діяльності ЦНАПів в Україні, визначення проблем правового регулювання та розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо удосконалення законодавства з урахуванням сучасних викликів і умов децентралізації.

Мета дослідження конкретизована переліком завдань, а також чітким окресленням об'єкта (суспільні відносини, що виникають у процесі організації та функціонування ЦНАП в Україні) та предмета дослідження (нормативно-правові засади та організаційно-правові моделі діяльності ЦНАП). Авторка обґрунтувала актуальність теми, звернувши увагу на проблеми фрагментарності правового регулювання, недостатньої уніфікації сервісних стандартів, а також потребу адаптації інституційної моделі ЦНАП до умов воєнного стану.

Робота побудована так, що її основні результати зосереджені у трьох взаємопов'язаних за змістом розділах: теоретико-правове обґрунтування інституційної природи та нормативно-правових основ діяльності ЦНАП (розділ 1); аналіз організаційно-правових засад діяльності центрів, зокрема їх повноважень, кадрових та структурних моделей (розділ 2); виявлення сучасних викликів та формулювання стратегічних орієнтирів правового регулювання і модернізації ЦНАП у контексті децентралізації та воєнного стану (розділ 3).

Перший розділ присвячено визначенню місця ЦНАПів у системі публічного управління, характеристиці їх правового статусу та специфіки регулювання діяльності в умовах воєнного стану. Другий розділ містить аналіз повноважень ЦНАПів, проблем уніфікації процедур, організаційних моделей (у тому числі на прикладі Департаменту надання адміністративних послуг м. Києва) та звертає увагу на наявні проблеми ресурсного та кадрового забезпечення. Третій розділ фокусується на інституційних і функціональних викликах у діяльності ЦНАПів та обґрунтовує необхідність розвитку міжмуніципального співробітництва, мобільних та цифрових

сервісів, розробки національного стандарту якості публічних сервісів та механізмів забезпечення стійкості функціонування центрів у кризових ситуаціях.

Варто зазначити, що структура та зміст роботи відображають логіку комплексного дослідження проблематики й забезпечують цілісне сприйняття авторських висновків та пропозицій. Дисертаційна робота відзначається високим рівнем системності та прикладної орієнтованості, що підтверджується наявністю документів про впровадження результатів дослідження в діяльність органів публічного управління та використання їх у навчальному процесі.

Повнота наукових положень дослідження у дисертації та публікаціях. У дисертаційній роботі чітко визначено завдання дослідження, сформульовано необхідні наукові положення та всебічно розкрито їх зміст у межах обраної тематики. Основні результати дослідження здобувачки знайшли відображення в п'яти наукових публікаціях, що підтверджує їх апробацію та наукову значущість:

1. Шпак Ю.В. Правове регулювання діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні. *Правова позиція: науковий журнал*. 2021. № 2 (31). С. 34-38.

2. Шпак Ю. В. Доступність центру надання адміністративних послуг – основа реформування місцевого самоврядування. *Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць*. 2021. №1,2021. С. 68-73.

3. Шпак Ю. В. Проблеми законодавства і практики у сфері надання адміністративних послуг. *Право і суспільство: науковий журнал*. 2021. №3/2021. С. 99-104.

4. Шпак Ю.В. Міжмуніципальне співробітництво у сфері надання адміністративних послуг. *Актуальні проблеми держави і права: науковий журнал*. 2024. Випуск 103. С. 234 – 240.

5. Шпак Ю.В. Порівняльно-правове дослідження інституту ЦНАП: європейський досвід і трансформація української моделі. *Право і суспільство: науковий журнал*. 2024. №5/2024.

Опубліковані результати дослідження віддзеркалюють його зміст та відповідають критеріям, що висуваються до статей у фахових наукових виданнях та відповідають вимогам, передбаченим Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року № 44.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження. Результати дослідження мають важливе практичне значення, оскільки спрямовані на поліпшення правових засад діяльності центрів надання адміністративних послуг, забезпечення їхньої відповідності європейським стандартам публічних послуг та підвищення стійкості роботи центрів в умовах воєнного стану та кризових ситуацій.

Отримані наукові результати апробовані та впроваджені у діяльність освітніх, наукових і практичних установ. Зокрема, результати дисертаційного дослідження використані в освітньому процесі Київського міжнародного університету під час розроблення й викладання дисциплін «Адміністративна відповідальність», «Адміністративне право та процес», «Правові засади адміністративної діяльності» (акт впровадження ПЗВО «Київський міжнародний університет» від 07.05.2025 №277).

Результати дисертаційного дослідження пройшли практичну апробацію та були впроваджені в діяльність Комунальної науково-дослідної установи «Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста» в межах реалізації проєкту «Оцінка якості обслуговування відвідувачів центрів надання адміністративних послуг міста Києва». Зокрема, положення та висновки роботи були використані для визначення пріоритетних напрямів функціонування та розвитку центрів надання адміністративних послуг у

контексті воєнного стану та стратегії післявоєнного відновлення адміністративних сервісів столиці. Факт практичного впровадження результатів дослідження підтверджено відповідним актом від 13 червня 2025 року № 050/37-308.

Крім того, напрацювання дисертації інтегровані в правозастосовну практику, а саме: департаментом (Центром) надання адміністративних послуг виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) їх використано під час удосконалення внутрішніх процедур та розробки локальних нормативних актів, що регламентують взаємодію з суб'єктами надання послуг та забезпечують адаптацію організаційної моделі ЦНАП до умов воєнного стану, у тому числі планування роботи під час повітряних тривог (довідка від 29.05.2025 №□071-531). Застосування результатів дослідження в цих напрямках підтверджує їх практичну значущість та ефективність для підвищення якості адміністративних послуг, зміцнення інституційної спроможності ЦНАПів та розвитку їх нормативно-правового забезпечення.

Ознайомлення з рецензованою роботою дає підстави зробити висновок, що ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, ступінь їх достовірності та наукової новизни в цілому відповідають вимогам, що ставляться до даного виду робіт.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. Розгляд представлених матеріалів дисертаційного дослідження та опублікованих праць здобувачки дає підстави стверджувати про відсутність ознак порушення академічної доброчесності. Використані джерела коректно процитовано з дотриманням норм академічного письма, а сформульовані висновки та пропозиції є результатом самостійного наукового дослідження авторки.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації. У цілому позитивно оцінюючи проведене авторкою дослідження, наукову новизну, обґрунтованість, а також практичну значущість результатів

роботи, разом із зазначеними раніше позитивними моментами, необхідно звернути увагу на окремі положення дисертаційної роботи Шпак Юлії Валеріївни, які мають дискусійний характер чи потребують додаткової аргументації:

1. Доцільно було б глибше проаналізувати практичні механізми реалізації запропонованих концептуальних підходів на рівні конкретних територіальних громад, з урахуванням їхньої різної інституційної, фінансової та кадрової спроможності.

2. Плідним міг би стати розширений аналіз нормативної та управлінської практики в умовах воєнного стану, зокрема щодо забезпечення безперервності надання адміністративних послуг у кризових ситуаціях.

3. Доцільно було б ширше висвітлити питання соціальних гарантій та професійного розвитку адміністраторів ЦНАПів, зокрема у контексті підвищення мотивації працівників та забезпечення стабільності кадрового складу.

Проте, викладені зауваження носять рекомендаційний характер і не применшують загальної високої оцінки представленого дослідження. Вони є приводом для дискусії під час публічного захисту дисертації, але не впливають на загальну високу оцінку дослідження.

Висновок. Дисертаційна робота Шпак Юлії Валеріївни на тему «Правове регулювання діяльності центрів надання адміністративних послуг», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є завершеним науковим дослідженням, присвяченим актуальним проблемам удосконалення нормативно-правового та організаційно-правового забезпечення функціонування центрів надання адміністративних послуг в Україні.

Результати дисертації відзначаються новизною й практичною спрямованістю, пропоновані підходи можуть бути використані для подальшого реформування системи надання адміністративних послуг,

забезпечення її адаптації до сучасних викликів, включно з цифровізацією, децентралізацією та кризовими умовами.

На мою думку, рівень наукової новизни, ступінь актуальності, повнота проведеного дослідження та прикладна значущість здобутих результатів відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року. Авторка дисертації, Шпак Юлія Валеріївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний рецензент:

директор Навчально-наукового інституту

міжнародних відносин та права

ПЗВО «Київський міжнародний університет»,

кандидат юридичних наук, доцент

Олена БІСЮК

